

Nu står julen for døren! Den banker på, og den vil indenfor. Ganske vist på andre betingelser, end vi er vant til: vi kan ikke komme i kirke og må nøjes med fjernsynsgudstjenester, salmesang hjemme i stuen eller måske en læsning af denne prædiken. For kære læser, jul skal det være! Vi trænger til den og alt det, den bærer med sig. Af andesteg, juleknas og gaver.

Jul var også, hvad den gamle gnier Ebenezer Scrooge trængte til. Det vidste han bare ikke selv. Dér sad han hjemme i sin selvisolation, endda på en juleaften, og talte sine mange penge. End ikke assistenten Bob kunne få lov til at få fri, så han kunne holde jul med sin familie. Nej, for Ebenezer var juleaften som enhver anden aften. Regnskabet skulle føres, og alle de, som skyldte ham penge, skulle se at få betalt. Så kunne det være det samme, at Bob havde en syg søn derhjemme; den slags var ligegyldigt. Ingen skulle ønske Ebenezer glædelig jul, og slet ingen skulle komme anstigende og med en julesang bede om en skilling i julens anledning. Og mens han nu sad der i sin lænestol og halvsov lidt, puslede det ved den kolde kamin. Fra ildstedet bredte en tåge sig, og i tågen kom hans afdøde kompagnon til syne – med tunge lænker om arme og ben. ”I nat vil du få besøg af tre ånder”, hviskede spøgelse. Og ganske rigtigt, tre ånder fulgte i nattens løb. Tre ånder som alle mindede Ebenezer om det vigtigste i livet. Fortidens ånd fortalte om forpassede chancer, nutidens ånd mindede ham om assistenten Bobs arme familie og fremtidens ånd lod ham se hans egen triste grav.

Et Juleeventyr. Aarhus Teater 2020

Da Ebenezer vågnede julemorgen, var intet mere det samme. Nu skulle han indhente det forsømte. Nu skulle julen fejres, og så kunne pengesagerne være det samme. Det, han før havde betragtet som bagateller og sentimentale ligegyldigheder mod regnskabets akkumulerende bundlinje, det blev nu det vigtigste. Ebenezer havde fået øje for alt det, som ikke kunne være i et regneark. Hvem ved, måske havde han fået øje på barnet i krybben. Således lyder i hvert fald et juleeventyr af Charles Dickens.

I denne coronatid er vi også vant til at se på tal. Smittetal, kontakttal og positivprocent. Den slags, som ikke lægger meget til juleglæden. Den slags tal, som tilsiger nedlukning af storcentre, aflysning af julefrokoster og ja, julegudstjenesterne. – Tal er nødvendige for ikke at havne i det glade vanvid. Under den spanske syge så man f.eks. stort på tallene, for nu skulle man til julebal på kroen, så Gud i vold, og blæse være med smitten, og så ellers hovedkulds ind i dansen. Den går ikke i dag. Julefesten er blevet indskrænket. Gudskelov for det. Der er blevet regnet på det, smittetallene er blevet frem-skrevet, og myndighederne har udstukket retningslinjerne for en hensigtsmæssig julefejring derhjemme. Det er godt nok. Og vi har i øvrigt prøvet det før, om end det dengang var af bitter jalousi snarere end under indtryk af smittefare: For Kong Christian d. 4. var en stor mand med et stort ego, og i julen 1628 led hans store tanker, om sig selv, et knæk. Hans kone Kirsten, som dog kun havde

fået hans venstre hånd, havde til en julefrokost, datidens såkaldte julestuer, været mere end almindelig venlig, og således noterede den forsmåede konge arrigt: Hun ”dansede, legede jul og gjorde sig lystig med Rhingreven og andre, mens Vi (altså kongen) lå for fjenden og blev skudt i armen”. Kongen var sur, og året efter blev et forbud imod sådanne julestuer udstedt. Også dengang var julen hjerternes fest, også mere end hvad godt er. Og i øvrigt fulgte mange konger efter og strammede yderligere op. Lystighed kunne ikke nytte noget, når landet standede i våde.

Lystighed er på en måde lidt, hvad vi savner. Altså den barnlige vellyst og umiddelbare glæde i familiens skød. Men julefrokosterne er aflyst. Og gudstjenesterne. Det var tallene, der tilsagde det. Smittetallene. Kirkerummene er for små, og festen for stor. Men hvordan kommer vi så ind i julens rum, derind hvor glæden og julefreden er? Hvordan slipper vi uden om tallene og ind til juleglæden?

Nok har vi brug for tal. Kejser Augustus var også svært glad for tal, han ville have tal på hele sin raske population i kejserriget, den første folketælling i riget historie. Moseloven havde førhen forbudt den slags tællinger. Med god grund, for *liv* kan ikke tælles. *Livet* er større; det undslår sig mål og vægt. Det er en julepointe.

Forestil jer f.eks., at Josef kom ud af stalden til hyrderne og på royal vis med sine hænder udmålte (som Frederik og Joakim på rigshospitalet plejer at gøre det), at verdens frelser var cirka så stor. Så ville vi måske nok spørge. Var det det hele? Vældig Gud, Evigheds Fader, Freds Fyrste, var han ikke større? Nej. Kort og godt. Men I ham åbnede livet sig. I ham blev verden større. Akkurat som en mor kan opleve det, når hun står med sit nyfødte barn i sin favn. Det er ikke alt, der kan sættes tal på. Og forsøger vi alligevel, risikerer vi at nedskrive glæden og livet. Der er måske nok en pris, i kroner og øre, på julegaverne, men i sidste ende er gaven vel større end et slagtilbud til 99 kr. Og ligesådan med livet. Det, der betyder noget, kan ikke prissættes. Det fandt Christian d. 4. i øvrigt også ud af, da han købte to slotte til sin ekskone, for ægteskabet med Kirsten holdt jo ikke. Alt kan ikke købes for penge. Og alt kan ikke tælles.

Tælles kunne heller ikke de engle, som kom til hyrderne på marken. En himmelsk hærs-kare, hvor mange det så end er. En himmelsk hærs-kare lovpriste Gud, dér på marken ved Betlehem. De undslog sig enhver optælling, selvom man jo ellers nok kunne forestille sig, at sådan nogle hyrder ville være gode til at tælle flokken. En betænkelig stor engleflok var det, set med nutidens øjne. Men efter ordene, ”frygt ikke”, de ord som især skal lyde i dette Herrens år 2020, ja da stod med ét en himmelsk hærs-kare.

I denne juletid bliver vi talt. Det er vi blevet det meste af 2020, og det er godt, for en virus er sådan noget, som har godt af at blive talt. Men julebuddet ”frygt ikke” skal få os til at glemme tallene. Glemme vægten af det, der tynger, glemme antallet af spildte dage, glemme fremskrivningen af landets statsgæld, og i stedet være til stede i det nu, som Vorherre lod sig føde i. Et nu af fred og glæde. Ebenezer vågnede i hvert fald med en glæde, som fik ham til at kaste alle sine regnskaber og tal til side, for i stedet at rykke tæt på livet og andre mennesker. Jeg vil ønske jer alle, hver og en, en glædelig jul, i de nære, små fællesskaber derhjemme, dem der egentlig tæller, og som vel egentlig ligner den allerførste jul hos den lille familie i stalden i Betlehem.

Kom, Jesus, vær vor hyttegæst – hold selv i os din julefest! Amen.